

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Komisja do Spraw Petycji
BKSP-020-7-20

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu Komisja do Spraw Petycji wnosi projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Do reprezentowania Komisji w pracach nad projektem ustawy została upoważniona poseł Anna Wasilewska.

Przewodniczący Komisji
(-) Sławomir Jan Piechota

USTAWA

z dnia 2020 r.

o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych

Art. 1.

W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie pielęgnacyjne oraz uzupełniające świadczenie pielęgnacyjne;”;

2) w art. 3 pkt 16 otrzymuje brzmienie:

„16) rodzinie – oznacza to odpowiednio następujących członków rodziny: małżonków, rodziców dzieci, opiekuna faktycznego dziecka oraz pozostające na utrzymaniu dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia, a także dziecko, które ukończyło 25. rok życia legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli w związku z tą niepełnosprawnością przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, uzupełniające świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2017 r. poz. 2092 oraz z 2019 r. poz. 1818); do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, a także pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko;”;

3) w art. 16a w ust. 8:

a) w pkt 1 lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego, uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;”;

b) pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, prawo do uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego lub prawo do zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;”;

4) po art. 17a dodaje się art. 17aa w brzmieniu:

„Art. 17aa. 1. Uzupełniające świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:

- 1) matce albo ojcu,
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka,
- 3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 4) innej osobie, na której zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności

- jeżeli nie podejmuje lub rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji i jeżeli ma ustalone prawo o którym mowa w art. 17 ust. 5 pkt 1 lit. a.

2. Uzupelniajace swiadczenie pielagnacyjne przysluguje osobom, o ktorych mowa w ust. 1 pkt 4, innym niz spokrewnione w pierwszym stopniu z osoba wymagajaca opieki, w przypadku gdy spełnione są łącznie następujace warunki:

- 1) rodzice osoby wymagajacej opieki nie zyja, zostali pozbawieni praw rodzicielskich, są małoletni lub legitymuja się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 2) nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymuja się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 3) nie ma osób, o ktorych mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, lub legitymuja się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

3. Uzupelniajace swiadczenie pielagnacyjne przysluguje, jezeli niepełnosprawność osoby wymagajacej opieki powstala:

- 1) nie później niz do ukończenia 18. roku zycia lub
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyzszej, jednak nie później niz do ukończenia 25. roku zycia.

4. Uzupelniajace swiadczenie pielagnacyjne nie przysluguje:

- 1) jezeli osoba wymagajaca opieki:
  - a) nie mieszka w jednym gospodarstwie domowym z osoba sprawujaca opieke, w tym takze gdy zostala umieszczona w rodzinie zastepczej, rodzinnym domu dziecka albo w placowce zapewniajacej calodobowa opieke przez co najmniej 5 dni w tygodniu z wyjatkiem podmiotu wykonujacego dzialalnosc lecznicza,
  - b) pozostaje w związku małżeńskim, chyba ze wspolmalzonek legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- 2) jezeli na osoba wymagajaca opieki jest ustalone:
  - a) prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o ktorym mowa w art. 10,
  - b) prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego,
  - c) prawo do swiadczenia pielagnacyjnego,

d) prawo do uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego,

e) prawo do zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów

– chyba że osoba lub osoby uprawnione do tych świadczeń złożą oświadczenie o rezygnacji z przysługującego im prawa z chwilą przyznania uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego.

3) jeżeli na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

5. Kwota uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego jest ustalana indywidualnie dla każdego świadczeniobiorcy poprzez odjęcie od kwoty, o której mowa w art. 17 ust. 3, sumy świadczeń, o których mowa w art. 17 ust. 5 pkt 1 lit. a.

6. Kwotę uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego przysługującego za niepełny miesiąc ustala się i zaokrągla na zasadach określonych w art. 17 ust. 4.

7. Jeżeli kwota uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego nie przekracza 10 zł, wypłata może być realizowana kwartalnie.

5) w art. 17b wyrazy: „art. 16a i art. 17” zastępuje się wyrazami: „art. 16a, art. 17 i art. 17aa”;

6) w art. 17c w ust. 9 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) w związku z wychowywaniem tego samego dziecka lub w związku z opieką nad tym samym dzieckiem jest już ustalone prawo do świadczenia rodzicielskiego, dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10, świadczenia pielęgnacyjnego, uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;”;

7) w art. 23:

a) ust. 4aa otrzymuje brzmienie:

„4aa. Jeżeli w stosunku do osoby ubiegającej się lub pobierającej świadczenie pielęgnacyjne albo uzupełniające świadczenie pielęgnacyjne wystąpią wątpliwości dotyczące sprawowania opieki, o której mowa w art. 17 ust. 1 albo

w art. 17aa ust. 1, organ właściwy oraz wojewoda mogą zwrócić się do kierownika ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych – do dyrektora centrum usług społecznych, o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, 1622, 1690, 1818 i 2473), w celu weryfikacji tych wątpliwości.”;

b) w ust. 5a w pkt 6 dodaje się przecinek i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

„7) rodzaju i wysokości świadczenia, o którym mowa w art. 17 ust. 5 pkt 1 lit. a”;

8) w art. 23b w ust. 1 w pkt 5 w lit. e kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) informacji o wysokości świadczenia, o którym mowa w art. 17 ust. 5 pkt 1 lit. a.”;

9) w art. 24:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Prawo do świadczeń rodzinnych ustala się na okres zasiłkowy, z wyjątkiem świadczeń, o których mowa w art. 9, art. 14, art. 15, art. 15a, art. 15b, art. 16, art. 17, art. 17aa i art. 17c.”;

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Prawo do zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego lub uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego ustala się na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony. W przypadku wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności na czas określony prawo do zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego lub uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego ustala się do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia.”;

10) w art. 27:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W razie zbiegu uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego, uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku

opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, przysługującego więcej niż jednej osobie sprawującej opiekę nad osobą lub osobami wymagającymi opieki przyznaje się tylko jedno świadczenie pielęgnacyjne, uzupełniające świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna osobie, która pierwsza złożyła wniosek.”;

b) w ust. 5 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego, lub”;

11) w art. 28 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Organ właściwy lub wojewoda odmawiają przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego, jeżeli osoba ubiegająca się o to świadczenie lub ten zasiłek uniemożliwi przeprowadzenie wywiadu, o którym mowa odpowiednio w art. 23 ust. 4aa lub 4e, lub nie udzieli podczas tego wywiadu wyjaśnień co do okoliczności objętych wywiadem.

2. Wypłata świadczenia pielęgnacyjnego, uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego podlega wstrzymaniu, jeżeli osoba otrzymująca to świadczenie lub ten zasiłek uniemożliwiła przeprowadzenie wywiadu, o którym mowa w art. 23 ust. 4aa, 4e lub 4f, lub nie udzieliła podczas tego wywiadu wyjaśnień.”.

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 marca 2021 r.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel uchwalenia ustawy

Projektowana ustawa jest reakcją Komisji do Spraw Petycji Sejmu RP na petycję skierowaną do Sejmu RP Nr BKSP-145-381/18 (autor petycji nie wyraził zgody na ujawnienie danych osobowych) oraz Komisji do Spraw Petycji IX kadencji na petycję Nr BKSP-145-IX-29/19 (wniesioną przez p. Józefa Bogdaszewskiego) oraz petycję Nr BKSP-145-IX-37/19 (autor petycji nie wyraził zgody na ujawnienie danych osobowych). Komisje uznały za zasadne przedłożenie projektu ustawy, zmierzającego do rozwiązania problemu wskazanego w petycjach.

Celem projektowanej ustawy jest zrównanie kwoty świadczeń, którą mogą otrzymać osoby sprawujące przez całe życie opiekę nad swoim niepełnosprawnym dzieckiem, a obecnie pobierające rentę lub emeryturę, z kwotą, która przysługuje osobom w takiej samej sytuacji, którym jeszcze nie przyznano prawa do emerytury lub renty i które w związku z tym mają prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

2. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana oraz różnice pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Zgonie z aktualnym stanem prawnym świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli osoba nie podejmuje lub rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad dzieckiem (bez względu na wiek tego dziecka), legitymującym się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Innym ważnym warunkiem uprawniającym do uzyskania świadczenia pielęgnacyjnego jest moment powstania niepełnosprawności dziecka – musi to nastąpić nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25. roku życia (art. 17 ust. 1 i 1b ustawy o świadczeniach rodzinnych).

Świadczenie takie nie przysługuje jednak, jeżeli osoba sprawująca opiekę nad dzieckiem ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci

małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym.

W praktyce osoby (prawie zawsze rodzice) sprawujący wieloletnią opiekę nad swoimi niepełnosprawnymi dziećmi są podzieleni na dwie grupy. Pierwsza z nich to osoby, które w momencie wprowadzenia wspomnianych przepisów, określających w aktualnym brzmieniu uprawnienia do świadczenia pielęgnacyjnego, nie miały ustalonego prawa do emerytury lub renty. Ponieważ zdecydowana większość takich osób, z uwagi na niewielki okres zatrudnienia a tym samym niewielki okres ubezpieczenia emerytalnego, ma prawo jedynie do emerytury lub renty w minimalnej, gwarantowanej ustawowo wysokości, nie występują o świadczenie z systemu ubezpieczeń społecznych i korzystają z praktycznie dożywotniego prawa do świadczenia pielęgnacyjnego. Druga grupa to osoby, które w momencie wprowadzenia aktualnych przepisów miały już ustalone prawo do emerytury lub renty. Te osoby, nawet jeśli ich świadczenie z systemu ubezpieczenia społecznego jest niższe niż kwota świadczenia pielęgnacyjnego, nie mogą „cofnąć czasu” i skorzystać z prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, mimo że ich i ich rodzin faktyczna sytuacja jest dokładnie taka sama jak osób z opisanej powyżej pierwszej grupy. W tym gronie znajdują się też osoby, które w XX wieku skorzystały z prawa do wcześniejszej emerytury, w związku ze sprawowaniem opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem.

Projektowana ustawa wprowadza w systemie świadczeń rodzinnych nowe świadczenie – uzupełniające świadczenie pielęgnacyjne, które będzie przysługiwało osobom mającym ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego i pod warunkiem spełnienia identycznych wymogów jakie są stawiane osobie uprawnionej do otrzymywania świadczenia pielęgnacyjnego. Dodatkowym warunkiem, w przypadku uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego, jest wymóg, aby osoba wymagająca opieki zamieszkiwała w jednym gospodarstwie domowym z osobą sprawującą opiekę.

Kwota uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego będzie ustalana indywidualnie dla każdego świadczeniobiorcy poprzez odjęcie od kwoty świadczenia pielęgnacyjnego sumy świadczeń, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 5 lit. a zmienianej ustawy (emerytury, renty, renty rodzinnej, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego). Kwota ta będzie, stosownie do art. 21 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, wolna od podatku dochodowego od osób fizycznych. Opodatkowaniu będą jedynie podlegały, na dotychczasowych zasadach, kwoty świadczeń o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 5 lit. a zmienianej ustawy. W ten sposób kwota netto świadczeń otrzymywanych z szeroko rozumianego systemu zabezpieczenia społecznego przez osoby będące w identycznej sytuacji faktycznej będzie bardzo zbliżona.

W 2020 r. świadczenie pielęgnacyjne wynosi 1830 zł i jest wolne od podatku dochodowego od osób fizycznych a kwota najniższej emerytury, podlegającej opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych to 1200 zł. Tak więc dla dużej liczby osób będących beneficjentami tej ustawy oznaczać to będzie podwyżkę świadczeń o 630 zł. Należy jednak podkreślić, że w tym gronie są też osoby, które nie mają prawa do najniższej emerytury – im ustawa zapewni większe środki finansowe, a także osoby mające prawo do emerytury lub renty w kwocie wyższej niż minimalna.

Pomimo że w powyższym porównaniu występują świadczenia wypłacane z różnych systemów, – na problem należy spojrzeć kompleksowo – z punktu widzenia osoby, która przez wiele lat sprawuje opiekę nad swoim niepełnosprawnym dzieckiem i w budżecie gospodarstwa domowego uwzględnia całość wpływów z systemu zabezpieczenia społecznego, dla której kwoty poszczególnych świadczeń mających częściowy charakter nie mają znaczenia.

Projektowana ustawa zakłada także wprowadzenie szeregu rozwiązań identycznych jak w przypadku świadczenia pielęgnacyjnego - w odniesieniu do zbiegu prawa do świadczeń, procedur związanych z uzyskiwaniem świadczenia, weryfikacją spełniania wymogów ustawowych przez wnioskodawcę oraz rozwiązania umożliwiające sprawne ustalenie kwoty uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego.

Projektowana ustawa powinna wejść w życie od dnia 1 marca 2021r., co pozwoli na uwzględnienie jest skutków w budżecie na rok 2021 a równocześnie data 1 marca pokrywa się z datą waloryzacji emerytur, rent i wielu innych świadczeń – w ten sposób kwotę uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego będzie można wyliczyć od razu na okres 12 miesięcy.

3. Skutki projektowanej ustawy oraz źródła finansowania

Zasadniczym skutkiem społecznym i prawnym projektowanej ustawy będzie likwidacja oczywistej niesprawiedliwości, jaka istnieje w systemie świadczeń społecznych. Istniejąca obecnie znacząca różnica w poziomie świadczeń finansowanych ze środków publicznych, wynikająca wyłącznie z faktu czy ktoś już uzyskał prawo do emerytury lub renty albo innego świadczenia o podobnym charakterze czy też nie, jest w oczywisty sposób sprzeczna z poczuciem sprawiedliwości społecznej.

Ustawa nie wywoła skutków gospodarczych.

Ustawa wywoła skutki finansowe dla sektora finansów publicznych – zarówno dla budżetu państwa jak i jednostek samorządu terytorialnego. Skutki te powinny być analizowane w dwóch aspektach – potencjalnych wydatków i potencjalnych przychodów oraz oszczędności.

Ilość osób których może dotyczyć ustawa jest trudna do wyzacowania. Punktem wyjściowym do tego szacunku powinna być ilość osób uprawnionych do renty socjalnej (czyli osób dorosłych spełniających zasadnicze warunki określone w omawianej ustawie) – 280 tys. W tym gronie ok. 35% to osoby w wieku od 40 lat – a więc (przy zastosowaniu pewnego uśrednienia) osoby, których rodzice lub opiekunowie mogą być już w wieku emerytalnym. Ten wskaźnik 35% należy obniżyć, bowiem już od kilku lat rosła atrakcyjność świadczenia pielęgnacyjnego, a więc należy założyć, że w ostatnich latach osoby uprawnione do świadczenia pielęgnacyjnego i mające prawo do emerytury nie korzystały już ze swoich uprawnień emerytalnych. Dlatego do celów analizy wskaźnik ten zostaje obniżony o 6% (czyli połowę osób pobierających rentę socjalną będących w wieku 40-44 lata) –do poziomu 29%, co w wymiarze ilościowym oznacza ok. 81 tys. osób. Ponieważ według danych Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej na koniec 2018 r. ok. 50 tys. świadczeń pielęgnacyjnych było wypłacanych z tytułu opieki nad osobą pełnoletnią, odwołując się do liczby ok.

182 tys. osób potencjalnie uprawnionych z przedziału wiekowego do 40 lat – można oszacować że ok. 27,5% osób mających prawo rezygnuje z zatrudnienia aby sprawować opiekę nad niepełnosprawnym dzieckiem, spełniającym kryteria ustawowe, które pozwalają na uzyskanie świadczenia pielęgnacyjnego. Odnosząc następnie ten wskaźnik 27,5% do liczby 81 tys osób które potencjalnie mają rodziców uprawnionych do emerytury lub renty oznacza to ok. 22,3 tys. potencjalnych beneficjentów projektowanej ustawy. Dla ostrożności ilość tę należy powiększyć o połowę, gdyż w przypadku osób pobierających emeryturę lub rentę od wielu lat można z dużym prawdopodobieństwem szacować, że większość z nich jest niższa niż aktualna kwota świadczenia pielęgnacyjnego. Tak więc dla celów dalszych szacunków przyjęto, że beneficjentami ustawy będzie ok. 33,5 tys. osób.

Dla celów niniejszej ustawy przyjęto, że średnia wartość uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego wyniesie 80% wspomianej w pkt. 2 uzasadnienia kwoty 630zł, co oznacza średnią wysokość tego świadczenia w kwocie 504 zł.

Można więc z dużym prawdopodobieństwem wyszacować, że roczny koszt wprowadzenia nowego świadczenia wyniesie ok. 202,6 mln. zł.

Sprawowanie opieki nad niepełnosprawnymi dziećmi przez rodziców odciąża w sposób istotny system publiczny, przede wszystkim domy pomocy społecznej (DPS). Wprawdzie w pokryciu kosztów pobytu osoby w domu pomocy społecznej partycypuje rodzina, jednakże w przypadku osób niepełnosprawnych od urodzenia albo wczesnej młodości są to prawie zawsze rodziny z na tyle niskim dochodem, że są zwolnione z obowiązku pokrywania kosztów pobytu takiego dziecka. A koszty te nie są małe – dla celów szacowania skutków finansowych ustawy przyjęto kwotę 3800 zł miesięcznie za pobyt. Przyjmując bardzo ostrożnie, że brak projektowanej ustawy zwiększyłby skłonność tylko 10% rodzin do powierzenia opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem specjalistycznej placówce jaką jest DPS i opierając się na szacunkowym miesięcznym koszcie pobytu w wysokości 3,8 tys. zł – projektowana ustawa oznacza potencjalne oszczędności dla samorządów terytorialnych finansujących funkcjonowanie DPS w kwocie ok. 141 mln. zł.

Pokrycie kosztów projektowanej ustawy, ze względu na jej niewielką skalę w porównaniu z globalną kwotą przychodów i wydatków budżetu państwa, powinno zostać osiągnięte poprzez racjonalizację wydatków budżetu i usprawnienie ściągłości podatków. Jest to możliwe w 2021 r. – dlatego projektowana ustawa

powinna wejść w życie od dnia 1 marca 2021r. Należy także brać pod uwagę, że szacowana kwota wydatków w 2021 r. wyniesie ok. 168,8 mln. zł – z uwagi na wejście w życie ustawy od dnia 1 marca 2021 r.

Projektowana ustawa nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców lub praw i obowiązków mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej.

4. Założenia podstawowych aktów wykonawczych

Projektowana ustawa wymaga nowelizacji Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych, wydanego na podstawie art. 23 ust. 5 ustawy. W projektowanym rozporządzeniu należy uwzględnić nowe świadczenie jakim jest uzupełniające świadczenie pielęgnacyjne. Najważniejszym rozstrzygnięciem merytorycznym będzie określenie sposobu przedstawienia informacji o rodzaju i kwocie świadczenia lub świadczeń jakie pobiera wnioskodawca – niezbędnej do ustalenia wysokości świadczenia. W tym celu Minister Rodziny i Polityki Społecznej powinien przed wydaniem rozporządzenia przeprowadzić konsultacje z organami rentowymi, przede wszystkim z ZUS i KRUS.

5. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 23 października 2020 r.

BAS-WAPM-2300/20

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej komisijnego projektu ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Anna Wasilewska)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2019 r. poz. 1028, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ustawy przewiduje zmianę artykułów 2, 3, 16a, 17b, 17c, 23, 23b, 24, 27 i 28 oraz dodanie artykułu 17aa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (dalej ustawa)¹.

Projekt zakłada wprowadzenie nowego świadczenia rodzinnego (zaliczonego do świadczeń opiekuńczych): uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego. Wprowadzenie uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego ma na celu zrównanie wysokości świadczeń przysługujących osobom sprawującym opiekę nad niepełnosprawnym dzieckiem, które pobierają emeryturę lub rentę, z wysokością świadczeń przysługujących osobom będącym w takiej samej sytuacji, ale którym nie przyznano jeszcze prawa do emerytury lub renty i które w związku z tym mają prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Projekt określa zasady przyznawania oraz ustalania wysokości uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego i zawiera rozwiązania podobne do tych, które odnoszą się do świadczenia pielęgnacyjnego, m.in. w kwestii zbiegu prawa do świadczeń. W tym zakresie, podobnie jak w przypadku świadczenia pielęgnacyjnego, projekt odsyła do przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Proponowana ustawa ma wejść w życie z dniem 1 marca 2021 r.

¹Dz. U. z 2020 r. poz. 111.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

W prawie Unii Europejskiej w dziedzinie świadczeń zabezpieczenia społecznego należy wskazać rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (dalej: rozporządzenie (WE) nr 883/2004)² oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (dalej: rozporządzenie (WE) nr 987/2009)³.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Co do zasady kwestie, o których mowa w projekcie ustawy, należą do kompetencji państw członkowskich UE. Odesłanie do przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (art. 1 pkt 4 projektu) w zakresie proponowanego art. 17aa ust. 4 pkt 3 ustawy oznacza, zgodnie z art. 3 pkt 15a ustawy, odesłanie do przepisów rozporządzeń (WE) nr 883/2004) i (WE) nr 987/2009. Proponowana regulacja nie narusza prawa UE.

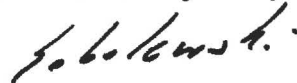
4. Konkluzja

Projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych nie narusza prawa Unii Europejskiej.

Autor:

Dorota Olejniczak
ekspert ds. legislacji
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

² Dz. Urz. UE L 166 z 30.4.2004 r., str. 1, ze zmianami; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 5, t. 5, str. 72.

³ Dz. Urz. UE L 284 z 30.10.2009 r., str. 1, ze zmianami.

Warszawa, 23 października 2020 r.

BAS-WAPM-2301/20

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu – czy komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Anna Wasilewska) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt ustawy przewiduje zmianę artykułów 2, 3, 16a, 17b, 17c, 23, 23b, 24, 27 i 28 oraz dodanie artykułu 17aa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (dalej ustawa)¹.

Projekt zakłada wprowadzenie nowego świadczenia rodzinnego (zaliczonego do świadczeń opiekuńczych): uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego. Wprowadzenie uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego ma na celu zrównanie wysokości świadczeń przysługujących osobom sprawującym opiekę nad niepełnosprawnym dzieckiem, które pobierają emeryturę lub rentę, z wysokością świadczeń przysługujących osobom będącym w takiej samej sytuacji, ale którym nie przyznano jeszcze prawa do emerytury lub renty i które w związku z tym mają prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Projekt określa zasady przyznawania oraz ustalania wysokości uzupełniającego świadczenia pielęgnacyjnego i zawiera rozwiązania podobne do tych, które odnoszą się do świadczenia pielęgnacyjnego, m.in. w kwestii zbiegu prawa do świadczeń. W tym zakresie, podobnie jak w przypadku świadczenia pielęgnacyjnego, projekt odsyła do przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Przedmiot projektu ustawy nie narusza prawa UE.

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 111.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.**

Autor:

Dorota Olejniczak

ekspert ds. legislacji

w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Wicedyrektor

Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

SĄD NAJWYŻSZY
Rzeczypospolitej Polskiej

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego

BSA III-021-303/20

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS
L.dz. DS. 195.75.20
Data wpływu 06. 11. 2020

Warszawa, dnia 5 listopada 2020 r.

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. SPS-WP-020-136(8)20
6. 11. 2020

Data wpływu .....

Pan

Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 27 października 2020r., SPS-WP-020-136(7)/20, uprzejmie informuję, że Sąd Najwyższy działając na podstawie art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 825) nie zgłasza uwag do *komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych*, albowiem projektowany akt prawny nie jest aktem normatywnym na podstawie którego orzekają i funkcjonują sądy, jak również nie ma on wpływu na sprawy należące do właściwości Sądu Najwyższego.

Z poważaniem,

dr hab. Małgorzata Manowska

Opinie od ZWRP dot. pos proj (EW-020-296/20)Lidia Sztramska do: 'Justyna Lewandowska' 06.11.2020 14:55

DW: j.mielczarek

Od: "Lidia Sztramska" <l.sztramska@zwrp.pl>

Do: "'Justyna Lewandowska'" <justyna.lewandowska@sejm.gov.pl>

DW: <j.mielczarek@zwrp.pl>

1 Attachment

image001.jpg image002.png image003.jpg wielkopolskie.doc

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. ...SPS-WP-020-136(9)20

Data wpływu 9. 11. 2020

Pan

Dariusz Salomończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

w nawiązaniu do pisma z dnia 27 października br. (EW-020-296/20), w sprawie przedłożenia opinii do poselskiego projektu ustawy - **o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych**, w załączeniu przesyłamy opinię otrzymaną z województwa wielkopolskiego.

Z poważaniem,

Lidia Sztramska
Koordynator Komisji i Organów
Opiniodawczo-Doradczych
Biuro ZWRP

.....
Związek Województw RP
ul. Świętojerska 5/7
00-236 Warszawa
T.(22) 831 14 41
F.(22) 831 14 42
www.zwrp.pl

Informacja o projekcie:

Tytuł	Ustawa o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych
Projekt z dnia	

Informacje o zgłaszającym uwagi:

Urząd	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego/ Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu za pośrednictwem Biura Związku Województw RP
Organizacja samorządowa	Związek Województw RP

Uwagi:

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (np. art., nr str., rozdział)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie uwagi
1.	Uwaga ogólna	Kluczową kwestią w kontekście korzystania ze świadczenia pielęgnacyjnego przez opiekunów osób z niepełnosprawnością (OzN) jest zmiana charakteru świadczenia i umożliwienie łączenia jego otrzymywania ze świadczeniem pracy.	Opiekunowie OzN to jedna z potencjalnie najbardziej zmotywowanych do podjęcia pracy grup osób biernych zawodowo, która pracy nie podejmuje ze strachu przed utratą świadczenia. Prowadzi to do izolacji społecznej opiekunów, ich wypalenia i kryzysów psychicznych, ubóstwa rodzin osób z niepełnosprawnościami, obciążenia systemu zabezpieczenia społecznego (za beneficjentów świadczenia nie są opłacane składki emerytalne- rentowe, w przypadku opiekunów OzN zdarza się, iż dziecko umiera przed rodzicem i w takim wypadku opiekun pozostaje z niczym). Opiekunowie osób, które choć przez część dnia pozostają w placówkach w celu podjęcia jakiegokolwiek aktywności i „wyjścia z domu” podejmują wolontariat lub pracę na czarno.

			<p>Rozwiązaniem tej sytuacji oprócz zwiększenia oferty usługowej dla OzN i ich opiekunów byłaby zmiana charakteru świadczenia pielęgnacyjnego i zasad jego przyznawania. Konieczne byłoby wprowadzenie wariantowości otrzymywania świadczenia i umożliwienie jego otrzymywania w sytuacji podjęcia pracy i przewidująca jego progresywne zmniejszanie w zależności od wysokości dochodu (np. przy zastosowaniu zasady złotówka za złotówkę), bądź ustalenie progu kwotowego do którego możliwa byłaby aktywność zarobkowa.</p> <p>Wprowadzenie powyższych zmian przyniosłoby realne korzyści – bezpośrednie zwiększenie wpływu z podatków oraz składek do ZUS, oraz pośrednie – poprawę stanu zdrowia, szczególnie psychicznego, opiekunów pobierających świadczenie pielęgnacyjne.</p>
2.	Uwaga ogólna	<p>Kolejną kluczową kwestią jest konieczność uregulowania praw emerytalno-rentowych opiekunów osób niepełnosprawnych, którzy nie nabyli ich poprzez świadczenie pracy.</p>	<p>Procedowany projekt ustawy odnosi się do zrównania praw do świadczenia pielęgnacyjnego opiekunów, którzy wypracowali sobie prawa emerytalno-rentowe w wyniku świadczenia pracy. Jest to z pewnością bardzo potrzebna inicjatywa. Z drugiej jednak strony nieuregulowana pozostaje kwestia zabezpieczenia emerytalno-rentowego opiekunów OZN, które nie wypracowały rzeczonych praw, gdyż nie miały możliwości podejmowania pracy ze względu na konieczność opieki nad swoim niepełnosprawnym dzieckiem.</p> <p>W uzasadnieniu procedowanego projektu możemy przeczytać o osobach, które korzystają „z praktycznie dożywotniego prawa do świadczenia pielęgnacyjnego”. Pragniemy zwrócić uwagę, iż często „dożywotniość” dotyczy dziecka – osoby z niepełnosprawnością, a nie rodzica. Długość życia osób z niepełnosprawnością jest krótsza, powszechną sytuacją jest śmierć dziecka przed rodzicem. W takiej sytuacji prawo do świadczenia pielęgnacyjnego ustaje z dnia na dzień i dotychczasowy opiekun zostaje bez środków do życia i bez żadnych własnych uprawnień. Prowadzi to do ubóstwa opiekunów i skazywania ich na pomoc społeczną.</p>

			<p>W sytuacji niewystarczającego wsparcia instytucjonalnego dla opiekunów należałoby uzawodowić status opiekuna osoby z niepełnosprawnością i osoby, które rezygnują z pracy lub nie są w stanie jej podjąć objąć ubezpieczeniem emerytalnym.</p> <p>Postulowane zmiany są zbieżne m.in. z rekomendacjami określonymi w analizie wykonanej na zlecenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych pn. Deficyt bezpieczeństwa emerytalnego opiekunów osób niesamodzielnych jako skutek dezaktywizującego zawodowo systemu opieki w Polsce/ R. Bakalarczyk, 2017. Dokument dostępny:</p> <p>https://www.zus.pl/documents/10182/1426268/R.Bakalarczyk+Ubezpieczenia+spo%C5%82eczne+4_2017/4046058e-1afc-4c45-ac6c-bdaf6ce02a6f</p>
3.			